

DECYZJA RADY (UE, Euratom) 2024/995

z dnia 12 marca 2024 r.

upoważniająca do podjęcia negocjacji z Konfederacją Szwajcarską w sprawie przepisów instytucjonalnych na potrzeby umów między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską dotyczących rynku wewnętrznego, w sprawie umowy w sprawie uczestnictwa Konfederacji Szwajcarskiej w programach Unii oraz w sprawie umowy, która stanowi podstawę stałego wkładu finansowego Konfederacji Szwajcarskiej w spójność Unii

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 217 w związku z art. 218 ust. 3 i art. 4,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności jego art. 101,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Na przestrzeni lat stosunki między Unią a Konfederacją Szwajcarską (zwaną dalej „Szwajcarią”) rozwijały się w kierunku wyższego stopnia integracji między nimi. Szwajcarii przyznano dostęp do szeregu sektorów związanych z rynkiem wewnętrznym i wydano zgodę na negocjacje w celu zwiększenia uczestnictwa Szwajcarii w rynku wewnętrznym.
- (2) Decyzją Rady z dnia 6 maja 2014 r. ⁽¹⁾ upoważniono do podjęcia negocjacji między Unią a Szwajcarią w sprawie ram instytucjonalnych regulujących stosunki dwustronne (zwanymi dalej „ramami instytucjonalnymi”).
- (3) W listopadzie 2018 r. Komisja i Szwajcaria sfinalizowały projekt tekstu umowy w sprawie ram instytucjonalnych.
- (4) W maju 2021 r. Szwajcaria jednostronnie zakończyła negocjacje w sprawie umowy o ramach instytucjonalnych.
- (5) W lutym 2022 r. Szwajcarska Rada Federalna przedstawiła alternatywne rozwiązanie, przewidujące szeroki pakiet środków dotyczących dwustronnych stosunków między Unią a Szwajcarią, w tym nowe podejście do kwestii instytucjonalnych. Kwestie instytucjonalne miałyby zostać uwzględnione we wszystkich umowach dwustronnych dotyczących rynku wewnętrznego zamiast w porozumieniu horyzontalnym.
- (6) W świetle wyników wstępnych rozmów przeprowadzonych między Komisją a Szwajcarią od marca 2022 r. oraz w oparciu o mandat z 2014 r. dotyczący umowy o ramach instytucjonalnych, a także o wcześniejsze mandaty dotyczące umów w sprawie energii elektrycznej, zdrowia, bezpieczeństwa żywności i uczestnictwa Szwajcarii w Agencjach Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego i ds. Kolei, Komisja zaleciła rozpoczęcie negocjacji ze Szwajcarią w sprawie szerokiego pakietu obejmującego postanowienia instytucjonalne, które miałyby zostać włączone do istniejących i przyszłych umów dotyczących rynku wewnętrznego, przewidujących dynamiczne dostosowanie się do dorobku prawnego Unii, jednolitą interpretację i stosowanie tych umów oraz dorobku prawnego Unii oraz rozstrzyganie sporów, a także postanowienia dotyczące pomocy państwa, jakie należy uwzględnić w obowiązujących i przyszłych umowach dotyczących rynku wewnętrznego. Pakiet ten objąłby także nowe umowy w sprawie energii elektrycznej, zdrowia i bezpieczeństwa żywności; umowę zapewniającą Szwajcarii uczestnictwo w programach Unii; umowę zapewniającą Szwajcarii uczestnictwo w Agencji Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego; prawnie wiążący mechanizm zapewniający stały wkład finansowy Szwajcarii w zmniejszanie nierówności gospodarczych i społecznych w Unii; a także inne elementy, takie jak wkład finansowy Szwajcarii na poczet możliwości dostępu i korzystania z systemów informacyjnych Unii.

⁽¹⁾ Decyzja Rady z dnia 6 maja 2014 r. upoważniająca do podjęcia negocjacji dotyczących umowy między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie ram instytucjonalnych regulujących stosunki dwustronne.

- (7) Stałe uczestnictwo Szwajcarii w rynku wewnętrznym oraz ewentualne rozszerzenie tego uczestnictwa opiera się na założeniu, że zasady mające zastosowanie do stosunków ze Szwajcarią w obszarach objętych umowami między Unią a Szwajcarią dotyczącymi rynku wewnętrznego (zwanych dalej „umowami dotyczącymi rynku wewnętrznego”) są takie same jak zasady obowiązujące na rynku wewnętrznym.
- (8) W celu zapewnienia jednorodnych warunków i równych szans podmiotom na rynku wewnętrznym umowy dotyczące rynku wewnętrznego i akty unijne, do których umowy te się odnoszą, należy stosować zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Dotyczy to całego orzecznictwa, ustanowionego zarówno przed, jak i po zakończeniu negocjacji.
- (9) Ponadto jednorodność warunków wymaga, by obecne i przyszłe przepisy prawa Unii w obszarach objętych umowami dotyczącymi rynku wewnętrznego były uwzględniane w tych umowach w taki sam sposób w jaki te przepisy zostały przyjęte, nowelizowane lub zmieniane. W tym celu należy ustanowić procedurę ich włączenia i wskazać maksymalny termin na wdrożenie.
- (10) Należy ustanowić niezależny trybunał arbitrażowy, który będzie rozstrzygał spory. Jeśli stosowanie postanowień umów dotyczących rynku wewnętrznego odwołuje się do pojęć prawa Unii, w tym ewentualnych wyjątków i zabezpieczeń, trybunał arbitrażowy powinien wystąpić o wykładnię tych postanowień do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w celu uzyskania wiążącej decyzji.
- (11) Identyczne postanowienia instytucjonalne należy uwzględnić we wszystkich obowiązujących i przyszłych umowach dotyczących rynku wewnętrznego w celu umożliwienia skoordynowanego i spójnego zarządzania umowami. Wspomniane postanowienia instytucjonalne zostałyby wprowadzone zwłaszcza w następujących obowiązujących umowach: Umowa między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób ^(?) (zwana dalej „umową w sprawie swobodnego przepływu osób”), Umowa między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie transportu lotniczego ^(?) (zwana dalej „umową w sprawie transportu lotniczego”), Umowa między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie przewozu kolejowego i drogowego rzeczy i osób ^(?) (zwana dalej „umową w sprawie przewozu kolejowego i drogowego rzeczy i osób”), Umowa między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie wzajemnego uznawania w odniesieniu do oceny zgodności ^(?) (zwana dalej „umową w sprawie wzajemnego uznawania w odniesieniu do oceny zgodności”) oraz Umowa między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską dotycząca handlu produktami rolnymi ^(?) (zwana dalej „umową dotyczącą handlu produktami rolnymi”) – wszystkie podpisane w Luksemburgu w dniu 21 czerwca 1999 r. Te postanowienia instytucjonalne zostałyby również włączone do przyszłych umów w sprawie energii elektrycznej i bezpieczeństwa żywności. Powinny również być stosowane odpowiednio w ramach przyszłej umowy dotyczącej zdrowia, jeśli taka umowa będzie przewidywać uczestnictwo Szwajcarii w unijnych mechanizmach i sieciach.
- (12) Aby zapewnić równe warunki działania pod względem konkurencji na rynku wewnętrznym, zasady pomocy państwa mające zastosowanie do państw członkowskich i Szwajcarii należy uwzględnić w obowiązującej umowie w sprawie transportu lotniczego oraz umowie w sprawie przewozu kolejowego i drogowego rzeczy i osób, jak również w przyszłych umowach dotyczących rynku wewnętrznego, w tym w umowie w sprawie energii elektrycznej. Ocena wszelkiej pomocy państwa udzielanej w Szwajcarii powinna opierać się na przepisach materialnych i proceduralnych równoważnych przepisom obowiązującym w Unii.
- (13) Bez uszczerbku dla obowiązku włączenia obecnego i przyszłego prawa Unii do umowy w sprawie swobodnego przepływu osób oraz interpretowania takiego prawa Unii zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z poszanowaniem zasady niedyskryminacji między państwami członkowskimi i zasady wzajemności, można uzgodnić przepisy szczegółowe zastrzegające dla Szwajcarii, niezależnie od przyszłego prawa Unii, możliwość przyjęcia lub utrzymania określonych środków. Te środki nie powinny skutkować ograniczeniem praw przysługujących obywatelom Unii na podstawie umowy w sprawie swobodnego przepływu osób.
- (14) Bez uszczerbku dla obowiązku włączenia obecnego i przyszłego prawa Unii w dziedzinie delegowania pracowników do umowy w sprawie swobodnego przepływu osób oraz interpretowania takiego prawa Unii zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, można uzgodnić przepisy szczegółowe zastrzegające dla Szwajcarii, niezależnie od przyszłego prawa Unii, możliwość przyjęcia lub utrzymania określonych środków w celu uwzględnienia specyfiki szwajcarskiego rynku pracy i zapewnienia stosowania umowy w sprawie swobodnego przepływu osób.

^(?) Dz.U. L 114 z 30.4.2002, s. 6.

^(?) Dz.U. L 114 z 30.4.2002, s. 73.

^(?) Dz.U. L 114 z 30.4.2002, s. 91.

^(?) Dz.U. L 114 z 30.4.2002, s. 369.

^(?) Dz.U. L 114 z 30.4.2002, s. 132.

- (15) Bez uszczerbku dla obowiązku włączenia obecnego i przyszłego prawa Unii w dziedzinach objętych umową w sprawie przewozu kolejowego i drogowego rzeczy i osób oraz interpretowania takiego prawa Unii zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, można uzgodnić przepisy szczegółowe zastrzegające dla Szwajcarii, niezależnie od przyszłego prawa Unii, możliwość przyjęcia lub utrzymania określonych środków. Te środki nie powinny zmieniać zakresu umowy w sprawie przewozu kolejowego i drogowego rzeczy i osób, która obejmuje międzynarodowy przewóz osób, z wyjątkiem szwajcarskich usług przewozu o charakterze wyłącznie krajowym, tj. usług przewozu na długich dystansach o zasięgu krajowym, przewozu regionalnego i lokalnego.
- (16) Aby umocnić i pogłębić długotrwałą udaną współpracę między Unią a Szwajcarią, zwłaszcza w dziedzinie badań naukowych i innowacji, edukacji, szkoleń, młodzieży, sportu i kultury, jak również w innych obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, należy wynegocjować umowę umożliwiającą Szwajcarii bardziej systematyczne uczestnictwo w programach Unii w przyszłości. Taka umowa powinna określać ogólne warunki uczestnictwa Szwajcarii we wszelkich programach Unii. Należy również uzgodnić szczegółowe warunki uczestnictwa Szwajcarii w programach Unii na lata 2021–2027, w szczególności w programach w obszarze badań naukowych i innowacji, w działaniach Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej, a także w programie „Cyfrowa Europa”, programie Erasmus+, programie Kreatywna Europa, Programie UE dla zdrowia oraz programie Copernicus.
- (17) W związku z uczestnictwem Szwajcarii w unijnym rynku wewnętrznym oraz z myślą o zachęceniu do ciągłego i wyważonego zacieśniania wzajemnych stosunków gospodarczo-społecznych Unia i Szwajcaria powinny ustalić nowy prawnie wiążący mechanizm zapewniający Szwajcarii wnoszenie regularnego, wzajemnie uzgodnionego i sprawiedliwego wkładu finansowego na rzecz ograniczenia różnic gospodarczych i społecznych pomiędzy regionami UE i Szwajcarii. Ten nowy prawnie wiążący mechanizm powinien być gotowy na rozpoczęcie kolejnych wieloletnich ram finansowych Unii.
- (18) Bez uszczerbku dla obecnego zakresu negocjacji, o których mowa w niniejszej decyzji, jeżeli Szwajcaria wyrazi zainteresowanie rozszerzeniem uzgodnionego zakresu, w interesie Unii leżałoby uwzględnienie innych obszarów, takich jak dostosowanie zakresu, modernizacja i rozwój Umowy między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Konfederacją Szwajcarską podpisanej 22 lipca 1972 r. (7), która dotyczy wolnego handlu, w szczególności w odniesieniu do przetworzonych produktów rolnych. Takie rozszerzenie zakresu negocjacji musiałyby zostać zatwierdzone zgodnie z odpowiednimi procedurami, w szczególności ze względu na to, że wiąże się ono z oceną Unii, czy takie rozszerzenie zakresu negocjacji nadal odzwierciedla zainteresowanie Unii w danym momencie,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Niniejszym upoważnia się Komisję do rozpoczęcia, w imieniu Unii, negocjacji w sprawie szerokiego pakietu środków dotyczących stosunków dwustronnych z Konfederacją Szwajcarską, który obejmuje:

- postanowienia instytucjonalne w umowach dwustronnych oraz, w razie potrzeby, szczegółowe dostosowania do tych umów,
- umowę w sprawie uczestnictwa Szwajcarii w programach Unii,
- prawnie wiążący mechanizm umożliwiający wnoszenie wzajemnie uzgodnionego i sprawiedliwego wkładu finansowego przez Szwajcarię w zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych między regionami, oraz
- przepisy dotyczące wkładu finansowego Szwajcarii na rzecz jej dostępu do niektórych unijnych systemów informacyjnych i korzystania z nich.

2. Negocjacje prowadzone są na podstawie wytycznych negocjacyjnych Rady określonych w addendum do niniejszej decyzji.

(7) Umowa zawarta pomiędzy Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Konfederacją Szwajcarską (Dz.U. L 300 z 31.12.1972, s. 189).

Artykuł 2

Negocjacje prowadzone są w konsultacji z Grupą Roboczą ds. Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu działającą jako specjalny komitet zgodnie z art. 218 ust. 4 TFUE oraz na podstawie wytycznych określonych w addendum do niniejszej decyzji.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja uchyla i zastępuje decyzję Rady z dnia 6 maja 2014 r. upoważniającą do podjęcia negocjacji dotyczących umowy między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie ram instytucjonalnych regulujących stosunki dwustronne.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do Komisji.

Sporządzono w Brukseli dnia 12 marca 2024 r.

W imieniu Rady
Przewodniczący
V. VAN PETEGHEM
